

De Parochieregisters van Londerzeel – Ten geleide bij de dopen

Algemeen wordt aangenomen dat de pastoors sinds het Concilie van Trente (1563) gehouden werden tot het houden van parochieregisters. Dit klopt niet helemaal. In sommige bisdommen waren er reeds vroeger richtlijnen terzake.¹

In 1563 op het reeds aangehaalde Concilie, werden de eerste algemene maatregelen getroffen : de pastoors werden verplicht de dopen op te tekenen met vermelding van peter en meter en de huwelijksakten, met vermelding van de getuigen.

Vele dorpspastoor zagen dit als een “dubbel” werk, want de diensten werden reeds opgetekend, zij het in hun rekeningen. Enkele herinneringen waren dus noodzakelijk, zodat in principe de meeste parochieregisters op het platteland aanvangen rond 1615. In een brief van 21 maart 1752 dan, besliste gouverneur Karel Van Lorreinen tot het opmaken van dubbels van deze parochieregisters, die elk jaar dienden overhandigd te worden aan de plaatselijke overheid. In Londerzeel zijn de dubbels bewaard vanaf eind de jaren 1770.

Door het besluit van 29 prairial IV (17 juni 1796), tenslotte, werden de pastoors gedwongen hun registers te deponeren bij de burgerlijke overheid. Deze datum wordt gezien als einddatum voor de parochieregisters “ancien regime”, want de pastoors bleven – gelukkig voor ons genealogen – hun registers bijhouden.

1.de pastoors welke de registers bijhielden te Londerzeel

van lier christophorus	1612-1635
buyens gaspar	1635-1647
simon servatii	1647-1653
rosmer matthias	1654-1659
van opstal jan	1659-1668
nuyts cornelius	1668-1671
van den bossche gaspar	1671-1685
hernandez philippus	1686-1688
le cregnie jan	1688 onderpastoor
mehouden dominicus ²	1689-1721
pastoor van steenhuffel ea	1721 deservitores, invallers
van de venne august	1722-1738
baetselier adrianus franciscus	1738-1743
de termpt franciscus	1743 deservitor, invaller (was onderpastoor)
baetselier erasmus josephus	1743-1754
courtois	1754 deservitor, invaller
callaert jan antonius	1754
lemmens michael	1754 deservitor, invaller
hermans franciscus	1755-1785
van wesemael jan	1785 deservitor, invaller (was onderpastoor)
van zeebroeck josephus	1785-1816

¹ 1481 : beslissing van de bisschop van Doornik waarbij bevolen werd de dopen op te schrijven met aanduiding van peter en meter

² Zie Marcel Slachmuylers, De Kroniek van Londerzeel blz 131 : nalatenschap van pastoor Dominicus De Mehouden

Op 15 september 1797 eindigt pastoor Van Zeebroeck de parochieregisters “ancien régime” met volgende tekst :

Cum 15 Septembris 1797
 Cessaverit omnis Functio publica
 quia recitaveram juramentum ad
 in Regiam Dignitatem et ex Ecclesia
 expulsi fuerim, qui hinc sequuntur
 in occulto Baptizati sunt in Diocesi
 Piorum Catholicorum
 Quod Attestor J. Van Zeebroeck Pastor

Het is het begin van de besloten tijd, waarin de vermoedelijke meid van de pastoor, Maria Catharina Pulinckx, ettelijke keren als doopheffer optreedt.

Deze voor pastoor Van Zeebroeck moeilijke tijd eindigt op 16 mei 1802, datum waarop hij de eerste boreling boven de doopvont houdt na het concordaat dat Napoleon sloot met de katholieke kerk. Hij vermeldt dat hij gedurende vier jaar en acht maanden uit zijn kerk verdreven was door de Franse natie.

Postquam per annos quatuor et octidies octo exul
 fuerimus ex Ecclesia nostra a natione Gallicana
 hodierna die 16 Maji 1802 Mediate Principi Consorti
 Bonaparte Restituti sumus, et in Ecclesiam nostram
 primo Reconciliatum, Solemniter ingressi sumus.
 J. Van Zeebroeck Pastor

Maji 1802 Baptizatus est primus in Ecclesia nostra
 Gabriel Filius Cornelii Van praet ex hac et Barbara
 De Schutter ex hac Conjugum, matris eodem octavo
 matutina: Susceperunt Gabriel van praet et
 Elizabeth De Schutter.
 J. Van Zeebroeck Pastor

2. Werkwijze van deze bewerking

In mei 2000 gaf de heemkring in samenwerking met de heer Moerenhout een klapper uit van de geboorten/dopen 1632-1798. In dit werk komen ongeveer 10600 dopen voor.

Tevens had de kring reeds de dopen uitgegeven van 7-1659 tot 8-1668, welke niet voorkomen in deze klapper, alsmede de dopen van 9-1797 tot en met 1802 die evenmin voorkomen.

Samen gaat dit om ongeveer 600 en 640 dopen, zodat we op een totaal komen van ongeveer 11840 dopen. Toch bleek bij het opstellen van mijn kwartierstaat er nog een aantal lacunes te bestaan, zodat ik het initiatief nam alle akten te doorlopen. Ik kwam in totaal tot 12760 dopen, hetzij nog eens 920 meer dan de twee publicaties samen.

Verder werden nog een aantal fouten verbeterd. Zo bleken een aantal dopen van naamdragers Moerenhout andere namen te hebben, maar ze waren wel alle gedoopt door ene Christina Moerenhout...

Tevens heb ik het me veroorloofd sommige voornamen uit de akten te wijzigen : zo werd bv ene joanna gewijzigd naar jan omdat de pastoor weliswaar de naam joanna aan het kind gaf, maar vervolgens schreef "baptisatus" (mannelijke uitgang); ook de naam van de meter had niets met "joanna" te maken, die van de peter daarentegen bleek "jan" te zijn. Ook pastoors konden al eens missen...

Dan over de vorm, die velen misschien zullen afkeuren...

Onderhavige bewerking werd gedaan met het oog op gemakkelijke opzoekingen en wil geenszins in de plaats treden van de originele werken, klappers of parochieregisters. Het is dus eerder te zien als een "wegwijzerbestand" voor zij die de weg kwijt zijn...

De namen werden herleid tot hun grondvorm én tot een huidige veel voorkomende variant. De voornamen werden ook herleid tot eenzelfde vorm.

Zo gelden volgende vuistregels :

- Van Assche bv. wordt geschreven als Assche, Van
- Van Der Heyden en Verheyden bv. kan je terugvinden onder Heyden, Ver
- Claes wordt Claessens
- Van Hove en Verhoeven zijn allebei terug te vinden onder "hoeven, ver"
- Jansens wordt Janssens
- Deckers kan je terugvinden onder Decker, De, Smets onder Smet, De
- Averal en Haverals zijn beide terug te vinden onder Haverals, voor sommige namen kan het ook omgekeerd zijn.
- Van Zeebroeck kan je terugvinden onder Seghbroeck, van
- Van Der Perre, Van De Perre, Van Den Perre..., het wordt allemaal Perre, Van De

Dit zijn maar enkele vuistregels. U kan hiervoor ook de file met verwijzingen raadplegen (electronische versie). Ik ben er me van bewust dat dit heel wat gefrons zal oproepen, doch gelieve in gedachten te houden dat deze parochie aldus onderdeel vormt van een groter geheel waarin men eerst kan zoeken om later in detail (en op de juistgeschreven naam) voor te zoeken in de originele bronnen. Ik wil immers vermijden dat men genealogie gaat bedrijven van achter een PC – scherm : genealogie bedrijven gaat enkel en alleen op basis van de originele akten.

Om enigszins tegemoet te komen aan dit bezwaar, werd de lijst van de doopheffers niet omgewerkt, maar geven wij de namen weer in de schrijfwijze waarin ze opgetekend werden.

Namen die niet in de klapper voorkomen maar die uit andere bronnen komen, zijn in italic gedrukt (schuin) evenals namen die moeilijk leesbaar zijn in de akten

Voor aan- of opmerkingen of verbeteringen, kan je steeds bij ondergetekende terecht

Luc Annaert
luc_bieke@skynet.be

zomer 2005